

Privatiserad kanal

Berliner Rund- funk

DN Karl-Erik Stridh

Den 2 maj 1945 marscherade röda armén in i Berlin och besatte radiohuset på Masurenallee. Nästa dag kom "Gruppe Ulbricht" från Moskva. Den innehöll den senare statschefen och murbyggaren Walter Ulbricht och journalisten Hans Mahle som under andra världskriget hade sänt från Moskva. Denna kommunistiska grupp omvandlade snabbt den nazistiska Reichssender Berlin till Berliner Rundfunk.

Redan den 13 maj sändes den första timmeslånga bulletinen. Strax därefter övertog den sovjetiska militäradministrationen regeringsmakten och kontrollen över radion i sin zon. I september gavs order att snabbast sprida programmen till huvudstäderna Halle, Schwerin, Weimar, Potsdam och Dresden i de nybildade delstaterna Sachsen-Anhalt, Mecklenburg, Thüringen, Brandenburg och Sachsen med hjälp av trådradio och i övriga städer åtminstone ha offentliga högtalare på torg, kontor och verkstäder.

Julen 1945 planerades ytterligare regionala sändare med kommunistiska redaktörer som skolats i Sovjetunionen. Under 1946 grundades dessa stationer som dock lydde under centralen i Berlin. De fick bara gynna lokal folkkonst och rapportera från sin egen region. Allt annat reläades från Berliner Rundfunk. Några år senare upplöstes delstaterna och Östtyskland delades in i 15 Bezirk.

I väst byggdes nya stationer upp som inte hade direkt statligt inflytande för att inte upprepa 30-talets myndighetsmegafoner. I öst var det just detta kommunisterna ville uppnå. Ännu fanns det ett enda Tyskland som

administrerades av olika segermakter. Detta ändrades 1949 efter en valutareform som sovjetzonen inte anslöt sig till. Följden blev att det bildades två separata stater vars invånare skulle leva åtskilda i 50 års tid. Detta blev mycket tydligt den 13 augusti 1961 då Ulbricht lät bygga Berlinmuren. En händelse som i stort förbigicks i östtyska media. Berliner Rundfunk hade dock ett specialprogram enbart för gränstrupperna med musik och hälsningar. Samma månad inleddes även en sändning värd till de amerikanska soldaterna i Västberlin. Mellan 23.45 och 00.15 sändes "Ops" som ironiskt nog hade som signatur Bing Crosby och Andrew Sisters "Don't fence me in" från 1944.

Anpassning efter nya tider

Senare tillkom t.ex. utlandsprogrammet Radio Berlin International 1959, Radio DDR I och II, Deutschlandsender riktad till Västtyskland som ett svar på Deutschlandfunk och ungdomskanalen Jugendradio DT64 uppkallad efter en sammankomst i Östberlin pingsten 1964 och sände då fyra dagar dygnet runt. Sen fortsatte sändningarna på veckosluten i Berliner Rundfunk.

Erich Honecker angrepp västlig pop på ett partimöte 1965 men programmet fick leva vidare. Lyssnarna rattade även in de tyska sändningarna från Radio Luxembourg och västtyska stationer. Speciellt populära blev sändningar som "S-f-Beat" på Sender Freies Berlin och "Rock over RIAS". Senare ombildades RIAS 2 till en renodlad musikkanal som hade fantastiska 30 % av lyssnarna i Västberlin och en motsvarande popularitet i öst.

I december 1987 genomfördes en ny programreform i Östtyskland. Berliner Rundfunk anpassades efter den västliga konkurrensen i Berlin och blev nu "Dudelfunk" med mycket musik samt hälsnings- och önskeprogram. I slutet av 1989 sysselsätter den statliga radion cirka 4700 personer. Det finansieras med en mottagarskatt på två östmark i månaden och bidrag direkt ur statskassan. Efter murens fall började omstruktureringen från en centralstyrd radioverksamhet till en baserad på de återskapade delstaterna. Antenne Brandenburg blev den första offentliga regionalstationen och är unik då det till dags dato är den enda tyska station med prefixet Antenne som inte är privat.

1990 återförenades Tyskland och det uppstod en situation med för många offentliga stationer i Berlin. I väst hade radiomonopolet fallit och privata stationer hade börjat etableras 1986. Det var därför naturligt att Berliner Rundfunk privatiserades den första januari 1992. RIAS 2 blev i samma veva r.s.2. Berliner Rundfunk behöll stationsnamnet men var nu hänvisad enbart till en potent sändare på 91,4 MHz som täckte huvudstadsområdet. 100 kW från Alexanderplatz ger en stor räckvidd.

Senare valde stationen att expandera med slavsändare i den omgivande delstaten Brandenburg. Dessa finner man på 100,9 MHz i Uckermark, på 104,2 MHz i Oderland och på 102,2 MHz i Lausitz. Detta ökar lyssnarunderlaget men innebar även extra omkostnader då licensvillkoren kräver att det sänds dagliga regionalrapporter från separata studios på varje sändarort. Detta sker med bulletiner på heltimmarna och ytterligare sändningar på halvtimmarna 05.30 – 09.30 och 14.30 – 17.30 Efter timnyheterna sänds "Die Augenzeugen Verkehrsbericht" med varningar för polisens fotofällor och radarövervakning.

Trots att stationen sen den privatiserades har vänt sig till hela Berlin hade den länge nästan bara lyssnare i öst. Detta tyder på att gamla vanor är fast rotade trots att stationen har bytt format och kör en AC-variant. Länge var slogan "Musik mit Gefühl". Numera har man en slogan som återspeglar formatet "Die Classic-Hits der 60er, 70er und die größten Mega-Hits aller Zeiten". Många tyska stationer har så långa omständliga och till förvirring lika slogans. Stationen arrangerar även konserter.

Den 10 juni hölls en på Die Waldbühne med slitstarka artister som The Searchers, Boney M och Suzi Quattro Band. Stationen har inte så förutsägbart oldieval som många andra stationer.

Framgångsrik station

Berlin och Hamburg är de radiomarknader som har störst antal stationer vilka kämpar om lyssnarnas gunst. Radiolyssnandet är alltid störst på morgonen så här är det extra viktigt att satsa. Under dagens lopp faller generellt radiolyssnandet med en liten puckel vid middagstid. På kvällarna dominerar TV-tittandet. Måndag – fredag mellan 05 och 10 sänder Stefanie und ihre Morgenmänner som anses vara den framgångsrikaste morgonshowen i Berlin. Stationen har små tävlingar.

Några stora utlottningar sker inte då det är en emotionsradio där humor och musikval spelar huvudrollen. Man köper inte lyssnare. Berliner Rundfunk har även satsat på ett eget trafikövervakningsplan. Mellan 06 och 10 på lördagarna går det bästa från veckans övningar i repris. Sedan 1998 är Berliner Rundfunk marknadsledare i huvudstaden. Tittar man däremot på totalsiffrorna för både Berlin och Brandenburg hamnar stationen på en tredjeplats som delas med 94 3 r.s.2. Totalt är det 39 program som konkurrerar om lyssnarnas gunst i Berlin och Brandenburg. Av dessa är 25 kommersiella.

Stationens logo har ett utropstecken i stället för kommatecken i frekvensangivelsen. Vidare används kraftiga gula och blå färger på trycksaker och stationsbilar. Stationens målgrupp är yrkesarbetande mellan 30 och 49 år med högre utbildning och högre inkomst än genomsnittet. Störst publik har man mellan 07 och 08 då 221.000 rattar in stationen. Berlin har 3,4 miljoner och Brandenburg har 2,6 miljoner invånare. Stationens tekniska räckvidd är 4,5 miljoner över 14 års ålder.

Reklamtaxan är differentierad efter sändningstid och går från 2 Euro/3,91 mark på kväll och natt till 720 Euro/1408,20 mark vardagar mellan 07 och 08. Kunder kan boka kampanjer som skraddarsys. Stationen har det enda sjöflygplanet i Berlin och ställs även till kundernas förfogande. Stationen har även en varmluftsballong för PR-ändamål. Även OB-sändningar arrangeras vid invigningar, företagsjubileum och fester. Stationen åtar sig hela evenemang från sminkning av barn till scenshow. Lokalerna befinner sig vid Leipziger Straße i centrum nära den tidigare gränsgatan Friedrichstraße.